

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia agricultură și industrie alimentară

Amendament la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural

nr. 144 din 25.03.2020

În contextul adoptării în prima lectură a proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, înaintez următoarele amendamente.

La articolul 3, propun să fie dată noțiunea de “femeie fermier”, “tînăr fermier” și “lucrător migrant” cu următorul cuprins:

“*femeie fermier* – producător agricol înregistrat într-o localitate rurală, al cărui fondator/membru (în cazul gospodăriilor țărănești) și administrator este o femeie care deține competențele și calificările profesionale corespunzătoare și care se inițiază pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca administrator al acesteia. Perioada de inițiere într-o exploatație se consideră perioada de 3 ani, ulteriori, înregistrării în calitate de producător agricol.

“*tînăr fermier* – producător agricol persoană fizică sau juridică, înregistrat într-o localitate rurală, al cărei fondator și administrator unic este persoana fizică cu vârsta între 18–40 de ani la data depunerii cererii de acordare a sprijinului financiar nerambursabil, care deține competențele și calificările profesionale corespunzătoare și care se inițiază pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca administrator al acesteia. Perioada de inițiere într-o exploatație se consideră perioada de 3 ani, ulteriori, înregistrării în calitate de producător agricol.

“*Lucrător migrant*” – cetățean al Republicii Moldova, plecat temporar peste hotarele țării cu scopul desfășurării activității de muncă, în bază de contract de muncă, venit în Republica Moldova, începând cu 2020, cu scopul inițierii unei activități agricole și

care poate confirma prin documente justificative că deține cel puțin 20% mijloacele financiare contribuție proprie în proiect, surse provenite din remitențe.

La punctul 11, modificările la art. 22, alin. (2) și (3) să fie excluse.

La art. 23, alin. (2), lit. h) se exclude.

La punctul 13, modificările la art. 25, alin. (1), La punctul 6), lit. a), Va avea următorul cuprins:

“a) solicitantul deține baza de producție a materiei prime. Sînt facilitați producătorii agricoli, după caz grupurile de producători care fac dovada deținerii bazei materiale de producție, inclusiv a suprafeței de terenuri deținute legal, care ar asigura cel puțin:

-50% din capacitatea de păstrare în cazul depozitelor agroindustriale;

-50% producție proprie procesată, din volumul total prelucrat, sau care urmează a fi prelucrată anual în perioada de implementare a proiectului în cazul echipamentelor de procesare a producției agricole.

-100% producție autohtonă, în cazul prelucrării primare a cărnii și procesării laptelui.

Pentru investițiile altele decît cele menționate, valoarea subvenției se reduce cu 50% din valoarea de bază a acesteia.”

La punctul 14, modificările la art. 26, lit. j), va avea următorul cuprins:

“f) taxa pe valoare adăugată, cu excepția proiectelor care se încadrează la art. 17, prioritatea III, inițiate de autoritățile administrației publice locale.”

“j) serviciile de instalare, de montaj, lucrările mecanizate, serviciile de transport, cu excepția proiectelor care se încadrează la art. 17, prioritatea III, inițiate de autoritățile administrației publice locale.”

Punctul 20, modificările la art. 36, alin. (3), cifra “2020”, se substituie cu cifra “2021”.

Argumentare:

Examinând proiectul de Lege nr. nr. 144 din 25.03.2020 pentru modificarea Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă din partea Guvernului, reieșind din obiectivele strategice de dezvoltare a sectorului agricol, alocațiile anuale, prevăzute în legea bugetului de stat, este necesar de revizuit conceptual acest proiect. De remarcat că acesta conține norme fără acoperire financiară, în condițiile în care,

pentru anul 2020, din 1 mlrd. lei alocați prin Legea bugetului de stat, aproximativ, 550-570 mln. lei, reprezintă restanțele anului 2019, alte circa 30 mln lei - contribuția statului în Fondul Viei și vinului, iar conform prevederilor art. 23, alin. (11) din Legea nr. 276/2016, anual, suma alocată din FNDAMR pentru măsurile de dezvoltare rurală constituie circa 20%, ceea ce reprezintă, pentru anul 2020 suma de 200 mln. lei, iar pentru proiectele start-up, alte 5% din fond, adică 50 mln. lei pentru anul 2020.

Prin urmare, pentru acest an, rămân disponibile efectiv pentru măsurile destinate subvenționării investițiilor în agricultură, suma de circa 170-200 mln. lei. Conform situației din baza de date on-line a AIPA, disponibilă public, la data de 22.06.2020, suma cererilor de subvenționare pentru investițiile aferente sectorului agricol, constituie peste **295 mln. lei**, cu circa **100 mln. lei mai mult decât suma disponibilă**. În pofida acestui fapt, Ministerul a venit cu această inițiativă, adoptarea căreia va avea un impact financiar enorm. Începând cu noțiunea de tînăr fermier, care se propune a fi majorată, pînă la 40 ani. Conform practicilor europene, vârsta tînărului fermier este de pînă la 40 ani. Conform legislației actuale a RM tînăr fermier este considerat persoana pînă la 35 ani. De menționat că, în perioada 2018-2019, au beneficiat circa 300 tineri de subvenții majorate, suma acestora constituind circa 35 mln. lei. MADRM în nota informativă nu argumentează suma necesară în vederea implementării prevederilor legate de creșterea cenzului de vîrstă, iar proiectul nu prevede reglementări legate de situația cererilor deja depuse, sau care vor fi depuse pe parcursul acestui an, de către solicitanți de subvenții cu vîrsta între 35-40 ani, și dacă aceștia vor avea dreptul la recalculare și cît va costa bugetul fondului acest lucru. În același context, noțiunea actuală de tînăr fermier generează multiple incertitudini și aplicare neuniformă a acestei noțiuni. Referindu-ne la sintagma "inițiat pentru prima dată într-o exploatație agricolă". Astfel, în condițiile în care înregistrăm un deficit la FNDAMR în anul 2020, pe de o parte și, oportunitatea de a majora cenzul de vîrstă la 40 ani, pe de altă parte, cu necesitatea expunerii unei noțiuni mai clare, propun expunerea în redacție nouă a noțiunii respective, totodată, cu aplicarea acesteia, începând cu anul de subvenționare 2021.

De asemenea, Legea în ansamblu, cît și proiectul în cauză nu regelementează noțiunea de "femeie fermier". În scopul evitării incertitudinilor legate de aplicarea acestei categorii de beneficiari, eliminării practicilor neuniforme de aplicare, este necesară redarea noțiunii de "femei fermier" în art. 3, unde sunt definite noțiunile. La fel, propun, după modelul Programului Pare 1+1, de dat noțiunea în art. 3 a termenului de "lucrător migrant".

La punctul 11, modificările la art. 22, alin. (2) și (3) se propune a fi excluse. Motivul fiind expunerea noțiunilor de tînăr și femeie fermier.

Modificările la art. 23, alin. (2), lit. h), sunt insuficient de argumentate, în condițiile în care actuala redacție este una bună, asigurând evitarea acordării subvențiilor în baza unor proiecte artificiale, fictive, folosind drept pretext persoanele tinere, sau femei care corespund criteriilor, în spatele cărora stau părinți, frați, soți sau soții. Conform redacției actuale al art. 23, lit. h), una din condițiile de acordare a subvenției în avans, pentru Proiectele start-up este ca fondatorul/fondatorii solicitantului nu sînt afiliați unui alt producător agricol. În practică, sunt multiple cazuri cînd unii fermieri, antreprenori "ingenioși" care dispun de capacități de investiție, experiență,

însă nu corespund criteriilor pentru obținerea subvențiilor acordate în condiții avantajoase. În aceste condiții, recurg la diferite șmecherii, punând în față persoane, în cele mai des cazuri, pentru a corespunde acestor criterii. În condițiile în care mijloacele în cadrul acestui program sunt limitate, circa 50 mln. lei anual, consider că obiectivul țintă sunt tinerii și femeile care cu adevărat întâmpină dificultăți majore în cofinanțarea proiectului său. Tot prin FNDAMR statul acordă și suport în formarea/pregătirea tînărului pe domeniul în care solicită finanțare.

Sunt inoportune și modificările la art. 25, alin. (1), punct. 6, lit. a).

Scopul prevederii de bază al acestui punct, este susținerea producătorilor agricoli, cei care produc produse agricole, contribuie la crearea și menținerea locurilor de muncă, care plătesc impozite, etc. De aceea aceștia trebuie să aibă prioritate. Nu este corect, să fie puși în aceeași "oală" producătorii agricoli și intermediarii care operează în domeniul prestării serviciilor. Ca exemplu, anterior, pentru construcția unui depozit frigorific, primeau subvenții în mărime de 50% și producătorii agricoli, cei care suportă riscuri, se confruntă cu problema secetei, ploilor cu grindină, menținerea locurilor de muncă, criza forței de muncă, etc., dar și acei intermediari care operau doar cu importuri de citrice, sau achiziționau la prețuri derizorii de la producătorii locali producție pentru depozitare, sau prestau servicii fermierilor care nu mai reușeau să-și construiască un frigider. Astfel, în scopul susținerii fermierilor, ținând cont că mijloacele fondului sunt limitate, s-a decis atunci ca subvenția pentru această categorie de infrastructură să fie acordată diferențiat. Dacă, MADRM invocă careva dificultăți în legătură cu aplicarea acestui punct, propun să-l îmbunătățim, dar nicidecum să-l excludem, or formularea dată de minister, este echivalentă cu situația de până la stabilirea formei diferențiate a subvenției. De aceea, am propus pentru depozitele agroindustriale (frigidere, silozuri, alte depozite) să fie legat de capacitatea acestora raportat la producția proprie cultivată. Pentru infrastructura de procesare, solicitantul va prezenta dovada a cel puțin 50% producție proprie procesată, din volumul total prelucrat, sau care urmează a fi prelucrată anual în perioada de implementare a proiectului în cazul echipamentelor de procesare a producției agricole. Pentru producția zootehnică – carne/lapte unde situația este mult mai dificilă, se acceptă procesarea producției autohtone, doar că în proporție de 100% producție autohtonă. În lipsa acestor condiții, solicitantul poate primi subvenții doar că în mărime mai mică. Reiteriez că, accentul trebuie pus pe producătorii agricoli, dar și pe producția autohtonă.

Modificările la art. 26, lit. f) și j), au ca scop susținerea proiectelor de dezvoltare rurală realizate de către APL-uri, de nivelul I. Prevederile actuale ale art. 26, stabilește costurile neeligibile. Doar că, în cazul APL situația este mai dificilă. În primul rând, acestea trebuie să asigure contribuția, în mărime de 20%, iar în condițiile în care cheltuielile prevăzute la art. 26 nu sunt eligibile, respectiv crește contribuția primăriilor, care întâmpină dificultăți în asigurarea acestora. Astfel, în condițiile actuale de neeligibilitate a acestor costuri, contribuția primăriei ajunge chiar și la 40-45% din valoarea proiectelor de dezvoltare rurală. Redacția venită de la Guvern, cuprindea doar cheltuielile prevăzute la lit. j), care se răsfrângea asupra tuturor proiectelor, inclusiv cele realizate de producătorii agricoli, ceea ce nu este corect, în cazul dat. De aceea, sunt necesare de concretizat care proiecte cad sub incidența acestor prevederi, inclusiv costurile pentru TVA, specificând că doar pentru APL.

La punctul 20, modificările la art. 36, alin. (3), cifra "2020", se substituie cu cifra "2021". MADRM împreună cu AIPA, începând cu 2020 urmau să pună în funcțiune Sistemul informațional integral, în vederea implementării măsurilor de sprijin, inclusiv plățile directe pe suprafață. Acest lucru urma să asigure o mai bună gestionare a proceselor, o mai mare transparență în administrarea banilor, dar și realizarea angajamentelor față de partenerii europeni, asumat în cadrul programului Twinning, parte a Programului ENPARD. Dincolo, de componenta managerială slabă din cadrul AIPA, consider că Ministerul ca autoritate responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor la acest capitol, trebuie să asigure crearea și funcționarea acestui sistem. Propun ca, termenul să fie extins până în 2021.

Deputat

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Nicolae CIUBUC